

Dødsrappell i Dirdalsveggen 1999

Kvelden 2. mai skjedde en trist og tragisk ulykke i Dirdalsveggen i Rogaland. En klatrer omkom under rappellering ned den bortimot 200m høye veggen.

Dirdalsveggen er en populær vegg med ruter fra 6 til 7+ og 4-5 taulengder. Veggen er loddrett i øvre halvdel og mindre bratt i nedre halvdel.

Det er en boltet rappell rute i sørenden av hovedveggen. Det øverste rappellfestet ble i 1998 flyttet fra sin tidligere plassering utpå kanten, til vegg innerst på hyllen. Dette gjør at det er umulig å se hva som foregår og kommunisere med den som er nede i veggen. Rappellen må regnes som seriøs pga. bratthet, høyde og potensielle tauproblemer pga. vind.

Fikk problemer

Øverste rappell er ca 45m, stort sett svakt overhengende og ender på ca 50cm dyp og 4-5m bred hylle.

Den forulykkede var første mann i rappellen. Han hadde ryggsekken med alt klatreutstyret på ryggen.

De to rappelltauene (9mm, 50m) var knyttet sammen med åttetallsknute i enden. Forulykkede hadde klemknute over rappellbremsen. Det ble for komplisert å ha tauene på nakken så tauet ble kastet utfor. Forulykkede fikk problemer med rappellen allerede i starten ved at klemknutetauet kilte seg inn i rappellbremsen. I tillegg blåste tauendene rundt kanten og gjorde det umulig å ta seg opp på hyllen igjen. Problemet med klemknuten ble løst og den forulykkede fortsatte rappellen.

Usikkert hendelsesforløp

Hva som videre skjedde er usikkert. Det en vet er at rappellen tok svært lang tid. Det var bevegelse og vekt i tauene som indikerte at forulykkede var ute på kanten (10-15m fra loddlinje) for, sannsynligvis, å løsne fastkilte tauender.

En tid etter dette var det ikke lenger noen vekt i tauene. Det ble seinere funnet en dobbel fiskemannsknute fra prussiktau, knivkuttet på hver side av knute. Det ble også funnet en del av knivkuttet langslynge.

Åttetallsknuten i enden på rappelltauene var inntakt. Kniven som ble brukt til å kutte prussiktau og langslynge ble funnet i ryggsekken. Dette betyr at den forulykkede hadde kontroll under og umiddelbart etter kuttingen.

De direkte årsaken(e) til ulykken er ikke kjent fordi det ikke var øyenvitner til fallet bortsett fra en klatrer i annen del av veggen som observerte nedre del av fallet.

Mange problemer

Det er på det rene at vind førte til at rappelltauene blåste rundt et hjørne og kilte seg. Det er også fastslått at forulykkede hadde problemer med fastkiling av klemknute og kuttet denne med kniv. I tillegg ble en langslynge knivkuttet. Den unormalt lange tidsbruken tyder på at den forulykkede

hadde gjentatte og mange problemer. Det er sannsynlig at forulykkede beveget seg til hjørnet for å løsne fastkilte tau. Av en eller annen grunn fikk forulykkede et fall, sannsynligvis mens han var i rappelltauene, som han ikke kunne kontrollere.

Vi vet at andre klatrere har fått kraftig pendel og blitt slått mot utstikkende diedervegg etter å ha løsnet fastkilte tau ute på kanten. Mangler / svikt i sikkerhetskjede førte til at forulykkede falt ut av tauene og døde. De to ekstra sikkerhetsleddene i kjeden som skulle sikre mot ukontrollert fall i tauene, klemknuten og åttetallsknute i enden av tauene, var enten borte (kuttet bort med kniv) eller fungerte ikke.

Knute gjennom åtteren

Mange har trodd at åttetallsknute i ende av tau vil stoppe ukontrollert nedfiring. Det viser seg at åttetallsknute knyttet av to 9mm tau relativt lett glir gjennom vanlig åtter.

Dette er den andre klatreulykken med fatal utgang (død eller alvorlig hodeskade) i Rogaland de siste 15-20 år. Begge ulykkene skjedde under rappell!

Gode råd for sikker rappellering

(hentet fra Climbing no 186)

- Tre alltid rappelltauet gjennom metall; karabiner etc. Tauskift pga. forskjell i tautykkelse, elastikk etc. kan smelte nylonslynger.
- Klargjør med 2 langslynger i skrukarabiner i rappel løkken for rask rappellanker klipping.
- Knytt 8-tallsknute på dobbelt dobbeltau i enden for å unngå å rappellere av tauendene. Klipp gjerne karabinere i løkkene i tillegg.
- Bruk ALLTID Shunt / klemknute (klippet i karabiner i lårløkke) UNDER åtter. Bruk bremsehånden på klemknute og vær på vakt så ikke knuten kiler seg i åtter.
- Unngå sekk på ryggen. Klipp sekk i slynge i rappel løkken så den henger under deg og tauet tar vekten av sekken.
- Hvis det er vind, unngå å kaste tauendene utfor. Sørg for å holde på tauendene når du når neste rappellstasjon.
- Sistemann ned har ansvar for å huske hvilket tau en skal dra i.

For BRV Ture Bjørgen

Rapporten er utarbeidet av en utvidet BRV-sikkerhetskomitee, bestående av Are B, Bjørn, Geir, Jan Eivind, Olav, Nicolai og Ture.